

<i>Ташилот номи:</i>	Адлия вазирлиги юридик техникумлари
<i>Таркибий бўлинма номи:</i>	Бухгалтерия бўлими
<i>Танлов босқичи:</i>	Суҳбат
<i>Савол йўналиши:</i>	Амалиётда кўп учрайдиган муаммоли ҳолатлар (казус) (40 та савол)

1. Техникум ходими Г.Ю кассаллик варақаси бўйича унга иш ҳақининг 60 фоизи миқдорида тўланган нафақанинг миқдори бўйича изоҳ берилишини сўради

2. Техникумнинг вояга етмаган 3 нафар фарзанди бўлган ходими А.Кга кассаллик варақаси бўйича 100 фоиз тўлов амалга оширилди. Ушбу тўлов тўғри тўлаб берилганми?

3. Андижон вилоятига хизмат сафарига юборилган техникум ходими А.К транспорт харажатлари бўйича ҳеч қандай ҳужжатлар тақдим қилмасдан ҳисоботида йўналишли таксидан фойдаланганлигини келтирган ва транспорт учун қилинган 200 000,0 сўм харажати қоплаб беришни сўраб мурожаат қилган. Ушбу мурожаати бўйича қилинган 200 000,0 сўм транспорт харажати тўлаб бериладими?

4. Ходим М.Асланов ишга қабул қилинаётганда унинг вазифалари Кадрлар бўлими ва бўлим бошлиғи томонидан тўлиқ тушунтирилди. Ходимнинг шартномасида меҳнат фаолиятидан ташқари техникум фаолиятига тегишли ишлар ҳам шарт қилиб қўйилган эди. Бироқ ходим ҳар гал ўзига белгиланган вазифаларни талаб этилган даражада бажарсада, техникум фаолиятига тегишли ишларни бажармай келаверди. Ходим бунинг учун огоҳлантирилганига қарамасдан, вазият давом этаверди. У ўз йўналишидаги вазифаларни аъло даражада бажараётганини, қолган шартларни иш берувчининг талаб этишга ҳуқуқи йўқлигини иддао қиларди.

Вазиятга амалдаги қонун ҳужжатларига асосланган ҳолда баҳо беринг.

5. Хоразм вилоятига хизмат сафарига юборилган техникум ходими Ж.Д хизмат сафари давомида турар жойни ижарага олганлик бўйича харажатларни тасдиқловчи ҳужжатлар тақдим этмаган лекин у ҳисоботида Ургенч шаҳридан 2 хонали квартирани 4 суткага 800 000,0 сўмга ижарага олганлигини кўрсатиб ўтган ва ушбу суммани тўлаб беришни сўраб мурожаат қилган. Ушбу мурожаати бўйича қилинган 800 000,0 сўм турар жой харажати тўлаб бериладими?

6. Самарқанд вилоятига бюджет маблағлари ҳисобидан хизмат сафарига юборилган техникум ходими Ж.Д хизмат сафари давомида меҳмонхонанинг люкс номерида яшаган. У томонидан тақдим қилинган ҳужжатлар асосида ушбу меҳмонхона харажати 70 фоизи бюджет маблағлари ҳисобидан тўлаб берилди. Лекин ходим Ж.Д меҳмонхона харажатларининг қолган 30 фоизини тўлаб беришни сўраб мурожаат қилди. Ушбу мурожаат бўйича қолган 30 фоиз меҳмонхона харажатларини бюджет маблағларидан тўлаб бериладими?

7. Техникум ходими Л.К 4 кунга Россия давлатининг Москва шаҳрига хизмат сафарига юборилди. У томонидан тақдим қилинган хужжатлар ва ҳисоботларида меҳмонхонанинг суткалик харажати 150 АҚШ доллари эканлиги кўрсатилган. Унинг тақдим қилган хужжатлари ва ҳисоботи бўйича меҳмонхона харажати учун ҳар бир суткаси учун 150 АҚШ долларидан тўлов амалга ошириладими?

8. Фуқаро К.Л. асосий иш жойидан ташқари кўшимча яна 2 та ташкилотда ташқи ўриндош асосида ишлайди. Ушбу ташкилотларнинг ҳар бирида ойлик иш ҳақидан 12% даромад солиғи ушлаб қолинади.

Бундай ҳолатда фуқаро К.Л. йиллик даромадлари ҳақида Солиқ органларига декларация топширадими?

9. Ходим бу йилнинг ҳисобидан меҳнат таътили олган. Ишламаган кунлар учун тўланган пулларни қайтариш керакми?

10. Бюджет ташкилотида ишловчи ходим қариндошининг тўйида қатнашиш учун раҳбариятдан оғзаки рухсат олиб икки кун ишда бўлмади. Ишда бўлмаган икки кунга иш-ҳақи тўлаб бериладими?

11. Бюджет ташкилоти шахсий ҳисоб рақамига ижро ҳужжати билан касса харажатига чеклов қўйилганлиги сабабли ходимлар иш-ҳақи тўлаб берилмаслиги мумкинми?

12. Ходим 2017 йилда ўқитувчи лавозимида ишга кирди. 2019 йил февраль ойида ҳомиладорлик таътилига чиқди ва иш берувчи томонидан ҳомиладорлик ва туғиш таътил пуллари 100 фоиз миқдорида тўлаб берилди. 2021 йил январь ойида ходим иккинчи фарзанди учун ҳомиладорлик таътили варақаси келтириб иш берувчидан тўлаб беришни талаб қилди. Ходимнинг талаби тўғрими?

13. Ходимнинг ишлаган охириги 6 ой давомида УзАСБО программаси томонидан автоматик равишда ортиқча иш ҳақи ҳисобланиб, нотўғри тўлов амалга оширилган. Кейинчалик ташкилот ҳисобчиси томонидан камчилик аниқланиб ходимнинг розилигисиз 2 ой давомида ойлик иш ҳақининг 100 фоиз миқдорида ортиқча тўланган сумма ушлаб қолинган. Ушбу вазиятга баҳо беринг?

14. Бюджет ташкилоти ходими навбатдаги меҳнат таътилига чиқиб, меҳнат таътили вақтида сақланиб қолиндиган ўртача иш ҳақи миқдоридаги маблағларини олган. Меҳнат таътили вақтида иш ҳажмининг ошиши маълум тадбирларни ўз вақтида қилиш мақсадида буйруқ асосида таътилнинг қолган кунларини бошқа даврга ўтказиш шарти билан чақириб олишган. Шунда, ходимнинг меҳнат таътили даврида ишлаган кунларига қандай тартибда иш ҳақи тўлаб берилади?

15. Техникум ходими ҳомиладорлик ва туғиш таътилига чиқди. Ҳомиладорлик ва туғиш таътили тугагандан сўнг ходим меҳнат таътилига чиқди. Кадрлар бўлими ходимга асосий ишлаган 8 ойи ҳамда ҳомиладорлик ва туғиш таътилида ўтирган даврини яъни 4 ойни қўшиб жами 12 ой учун 48 кундан иборат меҳнат таътили бериш тўғрисида буйруқ қабул қилиб, ҳисобхонага тақдим қилди. Ҳисобчи томонидан ходимга таътил пули ҳисоблашда асосий ишлаган 8 ой даври учун 32 кун меҳнат таътили куни учун

ҳақ тўлаб бериб, ҳомиладорлик ва туғиш таътилида ўтирган 4 ойи яъни 16 кун учун ҳақ тўламади. Мазкур ҳолатда ҳисобчи тўғри ҳисоб-китоб қилганми ёки нотўғри?

16. Бухгалтер 12 ёшга тўлмаган уч нафар боласи бор аёл ходимга берилган қўшимча таътил учун тўловни меҳнатга ҳақ тўлаш тарзида тўлаган ва тегишли тартибда даромад солиқларини ушлаб қолган. Ходим бухгалтердан мазкур тўлов учун солиқ имтиёзлари борлигини айтиб эътироз билдирган. Бухгалтер қўшимча таътил учун тўловларни тўғри ҳисоблаганми?

17. Ходим бюджет ташкилотига 2021 йил январь ойида ишга қабул қилинди. сентябрь ойида ҳомиладорлик ва туғиш таътилига чиқиш бўйича меҳнатга лаёқатсизлик варақаси тақдим қилган. Ушбу ҳолатда ходимга меҳнатга лаёқатсизлик варақаси бўйича 50 фоиз нафақа пули тўлаб бериладими?

18. Ходим жорий 1-ноябрь кунидан ишдан бўшатилади. 1-ноябрь куни ўз вазифасини бажармасдан фақат ҳужжатларини олиб кетди ва 1-ноябрь кунига иш-ҳақисини талаб қилди. Ходим талаби қонунийми?

19. Ходим ўтган даврлар мобайнида доимий меҳнат таътилларидан фойдаланиб келган. 2021 йил июнь ойида 2020 йил ноябр ойидан 2021 йил ноябрь ойигача бўлган иш даври учун меҳнат таътилига чиқган. Ходим 2021 йил 10 ноябрь кунидан ишдан бўшаш ҳақида ариза билан ташкилот раҳбарига мурожаат этди. Ташкилот раҳбари томонидан ходимнинг аризаси кўриб чиқилиб 10 ноябрь кунидан ишдан бўшатиш ҳақида буйруқ расмийлаштирилди. Буйруқда ходимнинг фойдаланилмаган меҳнат таътили кунларига компенсация тўлаш ҳисобчига юклатилганлиги кўрсатиб ўтилди.

Бироқ, ташкилот ҳисобчиси томонидан фойдаланилмаган меҳнат таътили учун компенсация тўлови тўлаб берилмаган. Ташкилот ҳисобчиси хатти харакати асослими?

20. Ходим ҳомиладорлик ва туғиш таътилига чиқди ва унга ҳомиладорлик ва туғиш таътили пуллари Ўзбекистон Республикаси Президентининг ПҚ-2699-сон қарорига мувофиқ нафақа ҳисобланди ва тўлов амалга оширилди. Бунда ушбу ходимнинг нафақа пулидан ҳеч қандай ушланмалар ушлаб қолинмасдан тўлиғича ходимнинг пластик карточкасига ўтказиб берилди. Ушбу тўлов тўғри амалга оширилганми?

21. Ташкилот раҳбари ташкилотда яроқсиз аҳволга келган асосий воситаларни юқори турувчи ташкилот рухсатисиз, комиссия далолатномаси орқали ҳисобдан чиқариш бўйича фармойиш чиқарди, бироқ бош ҳисобчи “Асосий воситаларни балансдан чиқариш тартиби тўғрисида”ги низом (2004 йил 29 август, рўйхат рақами 1401) га мувофиқ юқори турувчи ташкилот рухсати лозимлиги тўғрисида ташкилот раҳбарига ёзма ахборот киритди. Ташкилот раҳбари ахборотга қарамай қайта ёзма фармойиш берди. Бундай вазиятда бош ҳисобчи қандай йўл тутиши лозим?

22. Бюджет ташкилотнинг 4 йил олдин амалга оширган хариди юзасидан кредиторлик қарзи мавжуд. Бюджет ташкилот ушбу кредиторлик қарздорликни белгиланган тартибда давлат бюджети даромадига ўтказди. Бироқ ҳақдорлиги бор ташкилот мавжуд қарзини узиши ёки судга мурожаат

қилиш юзасидан ташкилотга хат юборди. Бундай вазиятда бюджет ташкилоти қандай йўл тутиши лозим?

23. Бюджет ташкилоти автомашиналарни жорий таъмирлаш хизмати бўйича А фирма билан 8 млн. сўмга шартнома имзолаган. А фирма олдиндан 15% эмас 30% аванс маблағи тўлаб беришни талаб қилди. Бу вазиятда бюджет ташкилоти ҳисобчиси А фирманинг талабини бажариши қонунийми?

24. Ташкилот Б фирмадан товар олиш учун ишончли шахсга ишончномани электрон кўринишда расмийлаштирди. Бундай вазиятда Б фирма товарни электрон ишончномага асосан ишончли шахсга бериши мумкинми?

25. Ташкилотнинг моддий жавобгар шахси зиммасидаги барча товар-моддий бойликлар мавжудлиги ва ҳар йили ўтказиладиган инвентаризацияни 2 йилда бир маротаба ўтказишни сўраб ташкилот раҳбарига билдирги киритди. Ушбу ҳолат бўйича қандай қарор қабул қилиш лозим?

26. Ташкилот балансидаги автомобиллар учун ёқилғи маҳсулотларини олиш учун нефтбаза билан йиллик шартнома имзолади. Нефтбаза ёқилғини шартнома суммасининг тўлиқ тўласагини беришини билдирди. Унинг талаби тўғрими?

27. Ижарачи томонидан ижарага олинаётган амалда фойдаланилган муддат ундан самарали фойдаланиш муддатидан ортиқ бўлган мол-мулкнинг тикланиш қийматининг 15 фоизи миқдорида ижара шартномасини тузишни сўраб мурожаат қилди. Унинг ушбу мурожаати қаноатлантириладими?

28. Техникумнинг Ёшлик овқатланиш биносини ижараси бўйича 2020 йилда “Premium Amirzoda” МЧЖ билан Бўш турган объектлардан самарали фойдаланишни ташкил этиш марказининг Тошкент шаҳар ҳудудий бошқармаси орқали йиллик ижара шартномаси тузилган. Ижарачи “Premium Amirzoda” МЧЖ 2021 йил ижараси учун 2020 йилда тузилган шартномани узайтириш бўйича мурожаат қилди. Ушбу ижарачининг мурожаати бўйича 2020 йилда тузилган шартнома бўйича 2021 йил учун аукционсиз шартнома тузилса бўладими?

29. Ташкилотнинг бюджетдан ташқари маблағлари (тўлов – контракт) ҳисобидан Ахборот ресурс маркази билдиргисига асосан юридик адабиётлар сотиб олинди ва ташкилотда бухгалтериясида 069-“Бошқа товар-моддий захиралар” счётига кирим қилинди, бунда бухгалтерия ҳисобининг счётлар режаси тўғри қўлланилганми?

30. Техникум томонидан амалга ошириладиган чет эл валютасидаги пул ўтказмаларини тижорат банклари орқали амалга ошира оладими?

31. Техникумга тижорат банклари томонидан бўш турган маблағларини юқори фоиз билан депозитга жойлаштириш бўйича таклифлар келиб тушди. Ушбу ҳолатда техникум томонидан тижорат банкларини таклифлари бўйича танлов ўтказиб энг мақбул таклиф берган тижорат банки билан шартнома расмийлаштириб вақтинча бўш турган маблағларини депозитга жойлаштира оладими?

32. Техникумда тўлов-контракт асосида таълим олаётган 2 курс ўқувчиси Х.Рнинг контракт тўлови НН МЧЖ томонидан тўлаб берилди. Х.Р техникумни

битирганида маркетинг бўлими билан ҳисоб-китоб қилганида 475 800,0 сўм ортиқ тўлови мавжудлиги аниқланди. Шундан сўнг ўқувчи ушбу контракт тўловидан ортиқча маблағни унинг пластик карточкасига қайтаришни сўраб мурожаат қилди. Унинг мурожаати бўйича техникум бухгалтерияси ортиқча тўлов НН МЧЖнинг ёзма мурожаатига асосан фақат контракт тўловни амалга оширган ушбу ташкилотга қайтарилишини маълум қилди. Юқоридаги ҳолат бўйича техникум бухгалтериясининг жавоби тўғрими?

33. Шартномага асосан харид қилинадиган товарлар етказиб берилди лекин, электрон шаклдаги ишончномани техник сабабларга кўра расмийлаштириш имкони йўқ. Бухгалтер томонидан шу ўринда ишончномани қоғоз шаклида расмийлаштирди ва товарлар қабул қилиб олинди. Бухгалтер томонидан ишончнома тўғри шаклда расмийлаштирилдими?

34. Техникумнинг ўтган йилдаги тўлов-контракт маблағлари ҳисобидан келиб тушган дебитор қарздорлиги жорий йилда ғазначилик томонидан 4004-ўтган йиллардаги дебитор қарздорлик шахсий ҳисоб рақамига туширилди ва бюджет даромадига олинди. Ушбу вазиятда Ғазначиликнинг ҳаракати тўғрими?

35. Ташкилот коменданти бошқа ишга ўтди ва ўрнига янги ходим ишга олинди. Ушбу вазиятда ташкилотнинг инвентаризация комиссияси инвентаризация ўтказиш лозимлигини маълум қилди. Бироқ, собиқ комендант моддий жавобгарлигидаги товар-моддий қийматликларни янги ходим билан биргаликда санаб чиқишганини, ўзаро келишиб олишганини ва инвентаризация ўтказишга ҳожат йўқлигини айтди. Ушбу вазиятда қандай чора кўрилиши лозим?

36. Ташкилот бухгалтери ташкилотдаги мавжуд асосий восита бўлган ахборот технологияларига йиллик 20% эскириш ҳисоблаб борди. 5 йилдан сўнг эскириш суммаси ушбу асосий воситалар баланс қийматининг 100%и миқдорига етди, бироқ улар фойдаланишга яроқли эканлиги туфайли бухгалтер эскириш ҳисоблашни давом эттирди. Ушбу вазиятда бухгалтернинг асосий воситалар учун эскириш ҳисоблашни давом эттириши тўғрими?

37. Ташкилот бухгалтери 2021 йил 1-январь ҳолатига асосий воситаларни қайта баҳоламади. Шу йилнинг март ойида ташкилот молиявий фаолиятини текшириш учун келган мутахассис ушбу ҳолатга эътироз билдирди ва бухгалтернинг хатоси сифатида далолатнома тузди. Бироқ бухгалтер тўғри иш қилганлигини таъкидлади. Ушбу ҳолатда кимнинг ҳаракати нотўғри?

38. Бюджет ташкилоти ривожлантириш жамғармасига ташкилотнинг фаолиятдан келиб чиққан ҳолда кўрсатилган хизматлар бўйича келиб тушган мублағларни ташкилот учун янги мабел сотиб олишга йўналтириш бўйича ташкилот раҳбари буйруғи қабул қилинди ва бу бўйича шартнома имзоланди. Бироқ, шартномани ғазначилик бўлинмаси томонидан рўйхатдан ўтказилмасдан қайтарилди. Бунга сабаб қилиб ташкилотнинг электр энергиясидан муддати ўтган кредитор қарздорлиги мавжудлиги ва ўша қарздорликни бартараф этсагина ушбу маблағлардан фойдаланиши мумкинлигини маълум қилди. Ташкилот бухгалтери бунга эътироз билдирди ва ташкилотнинг ривожлантириш жамғармаси маблағларини ташкилот эркин

тасарруф этиш ҳуқуқига эга эканлигини таъкидлади. Ушбу вазиятда ғазначилик бўлинмасининг ҳаракатлари қонунийми?

39. Ташкилот 2021 йил 1 январь ҳолатига асосий воситаларни қайта баҳолади. Солиқ органи ушбу ташкилотга асосий воситаларни қайта баҳоламасликни, чунки қайта баҳолашни амалга ошириш Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2020 йил 30 декабрдаги “Ўзбекистон Республикасининг “2021 йил учун Ўзбекистон Республикасининг давлат бюджети тўғрисида”ги қонуни ижросини таъминлаш чора-тадбирлари тўғрисида”ги ПҚ-4938-сон қарорига асосан бекор бўлганлигини маълум қилди. Ушбу вазиятда ташкилот бухгалтери ўтказилган қайта баҳолашни бекор қилиши керакми?

40. Ташкилот белгиланган тартибда бюджетдан ташқари маблағлари ҳисобидан тўғридан-тўғри тузилган шартномани Ғазначилик бўлинмасидан рўйхатдан ўтказиш учун UzASBO дастури орқали электрон юборди. Бироқ, Ғазначилик ходимлари қоғоз кўринишидаги шартнома ва қоғоз кўринишида тўловлар жавдалини тақдим этмагунча шартномани рўйхатдан ўтказмасликларини билдирди. Ушбу вазиятда Ғазначилик бўлинмаси ходимларининг ҳаракати қонунийми?